

OSZALENIE (21) *sb n*

o *prawdopodobnie jasne* (tak w *oszaleć*); a *oraz pierwsze e jasne; końcowe e z tekstów nie oznaczających -é*.

sg *N* *oszaleni(e)* (4). ◇ *G* *oszaleniã* (2); -ã (1), -(a) (1). ◇ *D* *oszaleni* (4). ◇ *A* *oszaleni(e)* (8). ◇ *I* *oszaleni(e)m* (1). ◇ *L* *oszaleni* (2).

Sł stp, Cn, Linde brak.

1. *Choroba umysłowa, psychiczna; pomieszanie zmysłów, obłąd* (20) : Zmieřzana [rozchodnikowa wódka] z rożanym oleykiem/ boleć w głowie wśmierza/ y ořzalenie wśpokhaia kthore z gorączy przyczyny pochodzi *FalZioł* II 11c; Też biała vrina w gorących niemoczach/ iako w ogniowych. Wkazuje iż Kolera wraźła Ńie w głowę/ á Ńtąd ořzalenie przychodzi *FalZioł* V 3; Ieřtli białki w oczu przez powieki widać: oprócz zwyczajui. Ieřtli zębami zgrzyta: trzeba Ńie bać ořzalenia. *FalZioł* V 13v; NAprzed puřczanie krwi z żyły ktora ieřt na pořzodku czoła/ oddała cięřzkie bolenie głowy/ y k temu ořzalenie *FalZioł* V 58; Też bańki na łamem wierzchu głowy pořthawione [...] naprzeciw ořzaleni, łã dořwiadczone/ iedno telko pamieć mdlã. *FalZioł* V 60v, II 7a, b, 12b, d, V 4v (13): Lyřty krotkie á miãłřze znamio. ořzalenie á zawrocenie głowy przyřzłe ku Ńtarořci. *GlabGad* P6v, Gv; Lekãřřtuo ná kořde ořzãlenie/ bãrzo pořyteczne. Weźmi głowic mãkowych białego mãku moźeli być/ trochę niedořrãłych *SienLek* 52v, 19v, 35, 55v.

Zwrot: »oszaleniem ořzaleć« (1): A tãk potrzebny ieřt gniew poćciwego cźłowiekã/ áby [...] teź y poćciwym karãniem/ niřczył/ zãcierał/ á ku dobremu końcowi przywodził ty Ńprořne wřzeteczeńřtwã ludzkie. Ale by Ńie miał ná wřzyřtki prãwym á Ńierdzitym gniewem gniewãć/ rowno iãkoby teź prãwym ořzãleniem ořzãleć muřiał *RejZwierc* 78.

2. *Wřciekłość, gniew* (1) : Furor, Wřciekliwořć/ Ořzãlenie. *Mqcz* 141b.

Synonimy: 1. »odchodzenie od rozumu«; 2. *wřciekliwořć, wřciekłość*.

Cf OSZALEĆ